

Dokumenttyp:	Provtagningsinformation
Dokumentnamn:	Patientförberedelser

Det är viktigt att patienten är rätt förberedd inför en provtagning. Slutresultatet av en laboratorieundersökning påverkas av en rad olika variabler (s.k. preanalytisk variation).

Kost

Inför de flesta provtagningar ska patienten äta och dricka som vanligt. Då det krävs att viss mat eller substans t.ex. nikotin skall undvikas, finns information om detta under rubriken provtagning för de berörda analyserna.

Fasta

Med fastevärde menas vanligen att ingen föda intas 8 timmar före provtagningen. Endast intag av vatten är tillåtet. Fasteprover anges med "f" i system, t.ex. fP-Glukos.

Läkemedel

Många av de komponenter som analyseras påverkas av många läkemedel. Påverkan kan ske dels i analysmetoden dels i patienten. Information om hur olika läkemedel påverkar analys av olika komponenter finns tillgänglig på laboratoriet.

Provtagningstidpunkt

Ett antal komponenter har en dygnsvariation t.ex. S-Järn och S-Kortisol. För att kunna jämföra resultat från upprepade provtagningar, bör provtagningen ske vid samma tidpunkt på dygnet, t.ex. på morgonen, såvida det inte är själva dygnsvariationen man vill studera.

Kroppsläge

Kroppsläget påverkar flera komponenter då vätska omfördelas mellan blodkärl och övrig vävnad. Skillnaden för celler och högmolekylära komponenter kan vara upp till cirka tio procent högre på stående patient jämfört med liggande. Där egna referensintervall är skapade, har provtagning skett i sittande efter 15 minuters vila.

Fysisk aktivitet

Många komponenter påverkas av om patienter ägnat sig åt kraftiga kroppsrörelser före provtagningen t.ex. cyklat, sprungit, gått i trappa etc. För vissa analyter kan det vara helt avgörande att patienten vilat innan provtagning, för att resultatet skall kunna tolkas på ett riktigt sätt. Till exempel kan B-Leukocyter öka påtagligt efter kraftig kroppsansträngning. Det är således viktigt att patienten iakttar vila; skall sitta eller ligga minst 15 minuter före provtagningen och ha samma kroppsläge vid upprepade provtagningar.

Då särskilda provtagningsbetingelser finns, anges det i provtagningsanvisningen för respektive analys.